

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

«ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ»

назва освітньої програми

(ENTREPRENEURSHIP AND TRADE)

назва освітньої програми англійською мовою

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля»

галузі знань 07 Управління та адміністрування

Кваліфікація: Доктор філософії

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

Київського національного університету

будівництва і архітектури

зі змінами

Протокол № 16 від 22.12.2023 р.

Освітня програма вводиться в дію з 01 вересня 2024 р.

Голова Вченої ради

П.М. Куліков

12

2023 р.

Київ – 2023 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

освітньо-наукової програми підготовки здобувачів вищої освіти

«Підприємництво та торгівля»

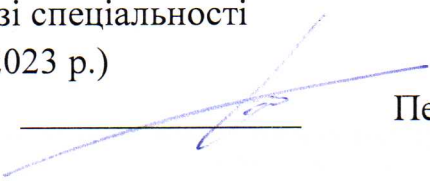
назва освітньої програми

на третьому (освітньо-науковому) рівні

за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля»

1. Погоджено на засіданні НМК зі спеціальності
(Протокол № 4 від «15» грудня 2023 р.)

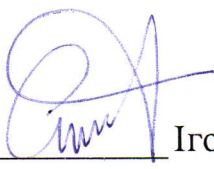
Гарант освітньої програми

 Петро ЗАХАРЧЕНКО

«15» грудня 2023 р.

2. Перевірено навчально-методичним відділом

Начальник навчально-методичного відділу

 Ігор СКЛЯРОВ
«21» 12 2023 р.

3. Погоджено на засіданні Методичної ради Університету
(Протокол № 4 від «21» 12 2023 р.)

Проректор з навчально-методичної
роботи КНУБА

 Андрій ШПАКОВ
«__» ____ 202__р.

ПЕРЕДМОВА

РОЗРОБЛЕНО проектною групою у складі:

Захарченко П.В., канд. техн. наук, професор, завідувач кафедри товарознавства та комерційної діяльності в будівництві - гарант освітньо-наукової програми.

Ляліна Н.П., д-р техн. наук, професор кафедри товарознавства та комерційної діяльності в будівництві.

Дименко Р.А., д-р екон. наук, професор кафедри товарознавства та комерційної діяльності в будівництві.

Самойленко А.А., канд. техн. наук, професор кафедри товарознавства та комерційної діяльності в будівництві.

Гарант – Захарченко Петро Володимирович, кандидат технічних наук, професор, завідувач кафедри товарознавства та комерційної діяльності в будівництві Київського національного університету будівництва і архітектури

Стейкхолдери:

1. Академічна спільнота

Свідерський Валентин Анатолійович – доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри хімічної технології композиційних матеріалів НТТУ «КПІ»;

Гелета Олег Леонтійович - заступник директора; керівник відділу експертизи напівдорогоцінного та декоративного каміння Державного гемологічного центру України, канд. геол. наук.

2. Роботодавці та/або представники професійної спільноти

Варшавець Петро Григорович, к.т.н., генеральний директор ТОВ «ФАСАД»;

Дюжилова Наталія Олександрівна, к.т.н., Голова Державної архітектурно-будівельної інспекції.

3. Здобувачі - В.Е. Островський, В.Л. Скрипнік

1. Профіль освітньо-наукової програми «Підприємництво та торгівля» за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля»

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Київський національний університет будівництва і архітектури, Факультет будівельно-технологічний
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти: третій Кваліфікація: доктор філософії
Офіційна назва освітньої програми	Підприємництво та торгівля
Тип диплому та обсяг освітньо-наукової програми	Тип диплому – одиничний Обсяг: 60 кредитів ЄКТС Термін навчання: 4 роки
Наявність акредитації	Акредитується вперше
Цикл/рівень	НРК України – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень
Передумови	Наявність освітнього ступеня магістра (ОКР спеціаліста) за спеціальністю. Умови вступу визначаються «Правилами прийому до аспірантури і докторантури Київського національного університету будівництва і архітектури», які затверджені Вченою Радою і є актуальними на рік вступу на навчання
Мова(и) викладання	Українська мова
Термін дії освітньо-наукової програми	До наступної акредитації ОНП
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньо-наукової програми	https://www.knuba.edu.ua/katalog-osvitnix-program/

2 – Мета освітньої програми

Метою освітньо-наукової програми «Підприємництво та торгівля» в галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» є підготовка висококваліфікованих, конкурентоспроможних, інтегрованих у європейський та світовий науково-освітній простір фахівців ступеня доктора філософії в галузі «Управління та адміністрування» за спеціальністю «Підприємництво та торгівля», які володіють необхідними компетентностями та

набувають в процесі навчання програмних результатів для здійснення самостійної науково-дослідницької, науково-організаційної, педагогічно-організаційної та практичної діяльності у сфері підприємництва та торгівлі в будівельному комплексі та суміжних галузях, і викладацької роботи у закладах вищої освіти.

3 – Характеристика освітньої програми

Предметна область (галузь знань, спеціальність)	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»; спеціальність 076 «Підприємництво та торгівля».
Орієнтація освітньо-наукової програми	Освітньо-наукова академічна підготовка наукових та науково-педагогічних фахівців в галузі управління та адміністрування, що забезпечує підґрунтя для проведення наукових досліджень та подальшої професійно-наукової діяльності. Орієнтація програми - прикладна
Основний фокус освітньо-наукової програми	Освітньо-наукова програма спрямована на вивчення та дослідження актуальних аспектів спеціальності «Підприємництво та торгівля», опанування методики та методології наукової та педагогічної діяльності, здатність формувати оригінальні інноваційні наукові ідеї, проводити самостійну системну дослідницьку та професійну діяльність на національному та міжнародному рівні у сфері підприємництва та торгівлі. Ключові слова: діяльність підприємницьких та торговельних суб'єктів господарювання, прогнозований рівень якості та конкурентоспроможності товарів (зокрема будівельних).
Особливості освітньо-наукової програми	Особливість ОІП полягає в широкому спектрі формування індивідуальних траєкторій навчання, завдяки залученню до навчального процесу 7 профільних кафедр. ОІП передбачає розвинути особистісні якості наукового та науково-педагогічного працівника, здатного бути конкурентоспроможним на ринку праці, вміти орієнтуватися в науковому та освітньому просторі. Для цього передбачається формування у здобувачів ступеня доктор філософії навичок самостійної науково-дослідницької і педагогічної діяльності, ґрунтовне вивчення теоретичних та методологічних основ підприємництва та торгівлі, філософії, вдосконалення рівня володіння іноземною мовою для її використання в науково-дослідницькій та професійній діяльності, засвоєння основ нормативно-правового забезпечення

	науково-дослідницької діяльності, оволодіння необхідними компетенціями для науково-педагогічної роботи. Наукова складова освітньо-наукової програми визначається індивідуально планом наукової роботи аспіранта. Вона передбачає проведення наукових досліджень під науковим керівництвом з належним оформленням отриманих результатів у дисертаційній роботі. Освітня складова освітньо-наукової програми визначається навчальним планом аспіранта і передбачає 30 кредитів ЄКТС для дисциплін обов'язкових навчальних компонентів загальної та професійної підготовки. 15 кредитів ЄКТС відведено на вибіркові дисципліни професійної підготовки. В рамках вибіркових дисциплін увага спрямовується на опанування різних аспектів підприємництва та торгівлі, а також у наданні можливостей вільного вибору дисциплін в університеті і за його межами, що сприятиме якнайкращому вирішенню наукової задачі здобувача. Оволодіння та закріплення програмними результатами з викладацької майстерності у здобувачів передбачено під час проведення педагогічної практики (5 кредитів ЄКТС).
Унікальність програми	Програма є своєрідним навчальним бізнес-інкубатором. Всі навчальні дисципліни підібрано таким чином, що забезпечують стартові знання в дослідженнях інноваційних будівельних товарів. Здобувачі, які планують займатися науково-педагогічною діяльністю, отримують доступ до сучасних лабораторій з унікальним обладнанням. Прикладні роботи впроваджуються на підприємствах галузі. Особливу увагу приділяють вивченню технології виробництва, сировині та товарознавчим характеристикам інноваційних будівельних товарів та технологіям будівельного виробництва.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Випускники аспірантури мають перспективи працевлаштування в ЗВО та наукових установах України та Європи (молодий науковий співробітник, науковий співробітник, науковий співробітник-консультант, викладач вищого навчального закладу), в органах державної влади та органах місцевого самоврядування України, в науково-дослідних та проектних організаціях. Професії та професійні назви робіт згідно з чинною

	редакцією Національного класифікатора України (Класифікатор професій (ДК 003:2010)): керівники науково-дослідних підрозділів (1237), керівники проектів та програм (1238), викладачі університетів та вищих навчальних закладів (231), професори та доценти ЗВО (2310.1), наукові співробітники (2351.1), керівні працівники апарату центральних органів державної влади (1229.1), керівні працівники апарату місцевих органів державної влади та місцевого самоврядування (1229.3), керівники підрозділів у сфері освіти та виробничого навчання (1229.4), наукові співробітники (архітектура, планування міст) (2141.1), архітектори та планувальники міст (2141.2)
Подальше навчання	Подальше здобуття освіти за спорідненими спеціальностями, участь в освітніх програмах та дослідницьких грантах і стипендіях, що містять додаткові освітні компоненти, підвищення кваліфікації та отримання додаткової післядипломної освіти.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	В ОНП навчання і викладання передбачено: формування гнучких індивідуальних навчальних траєкторій; широке використання різноманітних педагогічних методів; втілення відчуття автономності у того, хто навчається, водночас забезпечуючи йому відповідний супровід і підтримку з боку наукової спільноти та адміністрації. Викладання проводиться у вигляді: лекцій, практичних занять, консультацій з викладачами, наукових семінарів. Самостійна робота здобувача відбувається у форматі педагогічного практикуму, консультування із науковим керівником, науково-педагогічною спільнотою із самостійною науково-навчальною роботою, з метою опрацювання теоретичного матеріалу і формування вмінь щодо використання знань для вирішення практичних завдань. Навчання може відбуватися в різних форматах, як аудиторне так і дистанційне.
Оцінювання	Методи та критерії оцінювання узгоджені з результатами навчання, видами навчальної діяльності та індивідуального навчального плану роботи аспіранта. Методи оцінювання – іспити, заліки, поточні атестації та підсумкова атестація. Підсумкова атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється спеціалізованою вченою радою на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.
6 – Програмні компетентності	

Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності у сфері підприємництва та торгівлі підприємств в будівельному комплексі та суміжних галузях, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; ЗК02. Здатність працювати в команді, генерувати нові ідеї (креативність); ЗК03. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, бути критичним і самокритичним. ЗК04. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні; ЗК05. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово у процесі наукової комунікації та досліджень; ЗК06. Здатність планувати та управляти часом; ЗК07. Здатність працювати в міжнародному контексті, спілкуючись іноземною мовою з використанням сучасних засобів комунікації; ЗК08. Здатність розробляти та управляти проектами; ЗК09. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); ЗК10. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності; ЗК11. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності; ЗК12. Здатність застосовувати знання основ педагогічної діяльності, дидактики вищої школи, традиційні та інноваційні форми навчання і педагогічні технології у сфері професійної діяльності.
Фахові компетентності(ФК)	ФК01. Знання основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем у сфері підприємництва та торгівлі. ФК02. Здатність ідентифікувати, формулювати та вирішувати актуальні наукові та прикладні проблеми у сфері підприємництва та торгівлі в будівельному комплексі та суміжних галузях. ФК03. Здатність планувати, організовувати, проводити спеціальні наукові дослідження у сфері підприємництва

	та торгівлі в будівельному комплексі, суміжних галузях та впроваджувати їх результати. ФК04. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми та приймати науково обґрунтовані рішення у сфері підприємництва та торгівлі в будівельному комплексі, суміжних галузях та впроваджувати їх результати. ФК05. Здатність розробляти системи управління асортиментом, якістю та життєвим циклом будівельних товарів. ФК06. Здатність проектувати інноваційні будівельні товари. ФК07. Здатність розробляти новітні технології забезпечення конкуренто-спроможності будівельних товарів. ФК08. Здатність розробляти нові методи та методики дослідження будівельних товарів. ФК09. Здатність формувати інноваційні моделі торгівлі будівельними товарами та об'єктами нерухомості. ФК10. Здатність викладати фахові дисципліни зі спеціальності „Підприємництво та торгівля”.
7 – Програмні результати навчання	
	ПР01. Демонструвати системність наукового світогляду, здійснювати критичний аналіз, оцінку і синтез нових ідей. ПР02. Вміти здійснювати теоретичні і прикладні дослідження у сфері підприємницької, торговельної та в будівельному комплексі та суміжних галузях з використанням сучасних методів і технологій. ПР03. Приймати соціально відповідальні рішення, забезпечувати лідерство та автономність у їх реалізації в професійній діяльності. ПР04. Ініціювати інноваційні проекти, організовувати та координувати підготовку проектних пропозицій щодо фінансування та реєстрації наукових розробок в сфері підприємництва та торгівлі в будівельному комплексі та суміжних галузях. ПР05. Володіти методологією наукового пізнання та новітніми методами наукових досліджень. ПР06. Знати та критично оцінювати теорії, положення та концептуальні підходи до вирішення комплексних наукових і практичних завдань в сфері підприємництва та торгівлі в будівельному комплексі та суміжних галузях.

	ПР07. Формулювати наукові гіпотези й завдання, обирати інноваційні напрями, методи й моделі вирішення проблем в сфері підприємництва та торгівлі в будівельному комплексі та суміжних галузях . ПР08. Виконувати наукові дослідження в сфері підприємництва та торгівлі в будівельному комплексі та суміжних галузях, обґрунтовувати і презентувати їх результати. ПР09. Викладати фахові дисципліни зі спеціальності „Підприємництво та торгівля” з використанням сучасних технологій навчання.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Викладачі та фахівці з відповідних галузей науки, що мають відповідні вчені звання та наукові ступені, мають досвід використання сучасних інформаційних ресурсів у науково-педагогічній діяльності. Відповідність кількісних та якісних показників рівня наукової та професійної активності науково-педагогічних працівників, які забезпечують навчальний процес за освітньою програмою, Ліцензійним умовам впровадження освітньої діяльності закладів освіти.
Матеріально-технічне забезпечення	Кафедра товарознавства та комерційної діяльності в будівництві має матеріально-технічну базу, що забезпечує навчальним планом аспіранта. Матеріально-технічна база кафедр включає в себе: - персональні комп'ютери, об'єднані в локальні мережі з виходом в Internet; - комп'ютери оснащені сучасними ліцензійними програмно-методичними комплексами для вирішення завдань в області будівництва та цивільної інженерії; - лабораторне та стендове обладнання для оцінки властивостей будівельних товарів. - лекційні аудиторії оснащені обладнанням для проведення мультимедійних занять. Під час самостійної роботи аспіранти забезпечуються робочими місцями у електронному читальному залі університету з можливістю виходу в мережу Інтернет та застосування електронних видань і ресурсів.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Обсяг, склад та якість інформаційного та навчально-методичного забезпечення повністю відповідають Ліцензійним умовам впровадження освітньої діяльності закладів освіти. Навчальні, навчально-методичні та бібліотечно-інформаційні ресурси університету забезпечують

	навчальний процес і гарантують можливість якісного освоєння аспірантом освітньої програми. Власна бібліотека університету задовольняє вимогам Положення про бібліотеку вищого навчального закладу III–IV рівня акредитації, затвердженого наказом МОНУ від 6.08.2004 р., № 641 http://library.knuba.edu.ua/ Репозитарій КНУБА: http://repository.knuba.edu.ua/ Важливе місце у навчальному процесі, в тому числі під час самостійної роботи аспірантів, посідає функціонування Освітнього сайту КНУБА http://org2.knuba.edu.ua/?lang=uk, А також повна інформація для аспірантів на сторінках будівельно-технологічного факультету і кафедр будівельно-технологічного факультету на сайті КНУБА http://www.knuba.edu.ua/?page_id=38731 Забезпечено можливість використання корпоративної платформи Microsoft Teams в інтернет-сервісі Microsoft Office 365 для здобувачів та викладачів КНУБА.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Положенням університету передбачена можливість національної кредитної мобільності Допускається перезарахування кредитів, отриманих у інших закладах освіти України
Міжнародна кредитна мобільність	Згідно з Положенням університету ОНП передбачає можливість міжнародної кредитної мобільності відповідно до укладених КНУБА угод про міжнародну академічну мобільність; публікації результатів досліджень у міжнародних фахових журналах; виступи на міжнародних конференціях, семінарах, стажування закордоном тощо.
Навчання іноземних здобувачів ВО	Навчання іноземних здобувачів вищої освіти проводиться на загальних умовах з додатковою мовною підготовкою

2. Перелік компонент освітньо-наукової програми зі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» та їх послідовність

2.1. Перелік компонент освітньо-наукової програми

Код дисц.	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, практики, кваліфікаційна робота)	Кількіс ть кредитів	Форма підсумк. контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОНП			

ОК 1	Іноземна мова	6	іспит
ОК 2	Філософія науки, техніки та архітектури	4,5	іспит
ОК 3	Академічна доброчесність та академічне письмо	3	залік
ОК 4	Організація наукової діяльності та інформаційні технології	3	залік
ОК 5	Фінансування наукових досліджень, грантова діяльність	3	залік
ОК 6	Методика викладання у вищій школі	3	залік
ОК 7	Спеціальний курс за науковою спеціальністю «Підприємництво та торгівля» (Сучасні підходи дослідження ринку будівельних товарів)	7,5	іспит
ОК 8	Педагогічна практика	5	залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		35	
Вибіркові компоненти ОНП (аспірант обирає дисципліни сумарним обсягом 15 кредитів)			
ВК	Дисципліни вибіркової компоненти	3	залік
Загальний обсяг вибірових компонент:		15	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		50	

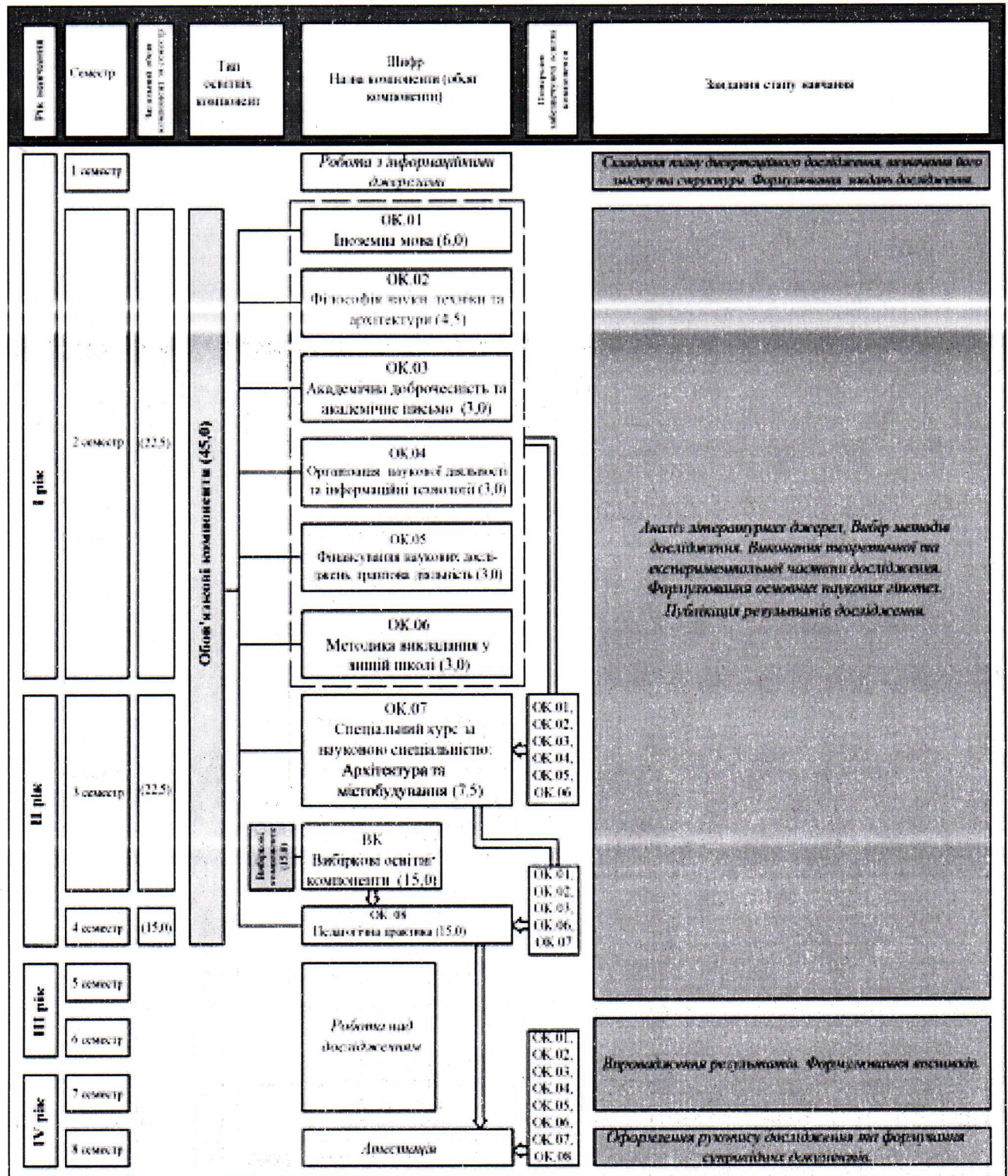
Здобувач вищої освіти по третьому освітньо-науковому рівню самостійно обирає дисципліни вибіркової компоненти, представлені:
на офіційному сайті КНУБА:

<https://www.knuba.edu.ua/about/administrativni-pidrozdili/centr-z-pitan-zabezpechennya-yakosti-osviti/viddil-licenzuvannya-ta-akreditacii/accreditation/normativni-dokumenti/>

2.2. Структурно-логічна схема освітньо-наукової програми підготовки здобувачів вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля»

У структурно-логічній схемі освітньо-наукової програми спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» підготовки доктора філософії використані наступні позначення, цифрами вказано:

- в дужках – кількість навчальних кредитів.

**3. Форма атестації здобувачів вищої освіти
освітньо-наукової програми «ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ»
за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля»**

Атестація випускників освітньо-наукової програми підготовки здобувачів вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля»

проводиться у формі захисту дисертаційної роботи доктора філософії та завершується видачею документу, який засвідчує присудження ступеня доктора філософії. Диплом доктора філософії видається КІУБА після затвердження атестаційною колегією МОН України рішення ради.

Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в певній галузі знань або на межі кількох галузей, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань відповідної галузі (галузей) та оприлюднені у відповідних публікаціях.

Вимоги до оформлення дисертацій встановлює МОН України. Вимоги щодо процедури та особливих умов проведення публічного захисту визначаються КМУ.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми «ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ»

	ОК01	ОК02	ОК03	ОК04	ОК05	ОК06	ОК07	ОК08
ІК	•	•	•	•	•	•	•	•
ЗК01		+		+	+		+	
ЗК02	+	+		+	+	+	+	
ЗК03		+	+	+	+		+	
ЗК04				+	+	+	+	+
ЗК05	+		+	+	+			
ЗК06				+	+			+
ЗК07	+				+		+	
ЗК08				+	+		+	+
ЗК09	+	+	+			+		+
ЗК10				+		+	+	+
ЗК11	+	+	+			+		
ЗК12			+			+		+
ФК01							+	
ФК02		+					+	
ФК03	+		+	+	+			
ФК04							+	
ФК05		+					+	
ФК06		+					+	
ФК07		+					+	
ФК08		+					+	+
ФК09		+					+	
ФК10	+		+			+		+

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідним компонентам освітньо-наукової програми «ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ»

	ОК01	ОК02	ОК03	ОК04	ОК05	ОК06	ОК07	ОК08
ПР01		+		+	+			+
ПР02							+	
ПР03	+		+					
ПР04	+		+	+				
ПР05				+			+	
ПР06		+					+	
ПР07	+			+			+	
ПР08	+		+	+			+	
ПР09	+					+		+

6. Документи, що підтверджують освоєння освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії

Особам, які повністю виконали вимоги освітньо-наукової програми під час навчання в аспірантурі КНУБА, видається академічна довідка про її виконання.

Особам, які повністю виконали вимоги освітньо-наукової програми і успішно захистили дисертацію у спеціалізованій вченій раді, видається диплом доктора філософії, що засвідчує присудження відповідного наукового ступеню.

7. Перелік нормативних документів, на яких базується освітньо-наукова програма

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 №1556-VII [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. ESG [Електронний ресурс]. – режим доступу: http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf
4. ISCED (МСКО) 2011 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>
5. ISCED-F (МСКО-Г) 2013 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>
6. Класифікатор професій (КП) станом на 01.10.2015 р. [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://buhgalter911.com/res/spravochniki/klassifikprofessiy.aspx>
7. Класифікація видів економічної діяльності: національний класифікатор України КВЕД 009:2010 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://dtki.com.ua/show/0sid0177.html>
8. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2016 р. № 600 (зі змінами) [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/5555->
9. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти: Схвалено сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України протокол від 29.03.2016 № 3 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://mon.gov.ua/>
10. Національна рамка кваліфікацій: Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>
11. Про затвердження зміни до національного класифікатора України ДК 003-2010: наказ Мінекономрозвитку України від 02.09.2015 р. № 1084 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://buhgalter911.com/ShowArticle.aspx?a=272508>
12. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF>
13. Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266: наказ МОН України від 06.11.2015 № 1151 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15>

14. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.unideusto.org/tuningeu/>
 15. Tuning Educational Structures in Europe [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.unideusto.org/tuningeu/>
 16. Національний глосарій 2014 [Електронний ресурс]. – режим доступу: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/glossariy_Visha_osvita_2014_tempus-office.pdf
 17. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти [Електронний ресурс]. – режим доступу: <file:///D:/Users/Dell/Downloads/BolonskyiProcessNewParadigmHE.pdf>
 18. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд [Електронний ресурс]. – режим доступу: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf
- Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації [Електронний ресурс]. – режим доступу: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/rozroblennya_osv_program_2014_tempus-office.pdf